

Алла Костянтинівна Соколова,
д-р юрид. наук, доцент
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

УДК 349.6

ЗАКОНОДАВЧІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ ОСНОВИ ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ РОСЛИННОГО СВІТУ

Статтю присвячено дослідженню проблем, пов'язаних з визначенням правової основи охорони об'єктів рослинного світу з установленням її законодавчих передумов. З'ясовуються структура й динаміка законодавства за період з 1917 р. до 1990 р. у сфері регулювання правовідносин з охорони, використання й відтворення об'єктів рослинного світу.

Ключові слова: рослинний світ, флористичне законодавство, періодизація флористичного законодавства.

Потреба детального наукового аналізу питань, окреслених тематикою статті, зумовлена декількома причинами. Охорона навколишнього середовища, раціональне використання природних ресурсів та їх відтворення в Україні затверджено Основним Законом країни, виступає конституційним принципом і розглядається як один з напрямів державної політики. Перш за все береться до уваги основне спрямування національної екологічної політики країни, що, у свою чергу, визначає проблеми, які необхідно розв'язувати. Це стосується насамперед галузі флористичних відносин, зокрема охорони рослинного світу. Зазначені відносини донедавна не були предметом досліджень науковців з огляду на екологічний стан рослинного світу як одного з основних відповідальних компонентів довкілля. Загальна негативна екологічна ситуація в країні, безперечно, зачепила і цей природний об'єкт. Сьогодні рослинний світ право розглядає як вагомий складник навколишнього природного середовища, як важливий елемент екосистеми й біорізноманіття. Досліджуваний природний об'єкт відіграє надзвичайно велику роль в економіці держави, в добробуті її громадян, що відчутно впливає на правовий режим рослинного світу.

Питання правової охорони навколишнього природного середовища вивчали М. М. Бринчук, А. П. Гетьман, В. В. Петров, Г. М. Полянська, О. І. Крассов [1; 4; 5; 17; 18; 12].

Безпосередньо дослідженню правового регулювання відносин у сфері використання, відтворення, охорони рослинного світу присвячені роботи таких науковців, як О. С. Колбасов, А. Б. Іскоян, А. П. Гетьман, А. К. Соколова та ін. [9, 8, 6, 22, 23]. Однак тенденції розвитку флористичного законодавства у період з 1917 р. по 1990 р. дотепер не вивчалися.

Метою даної статті є визначення динаміки законодавства у цій галузі за період від 1917 р. до 1990 р. та тенденцій його розвитку.

Перед тим, як розглянути питання правової охорони рослинного світу, варто провести аналіз складу і структури флористичного законодавства в історичному аспекті, визначити динаміку, тенденції та проблеми розвитку останнього, окреслити основні шляхи його вдосконалення.

Законодавство у сфері регулювання лісових, а згодом і флористичних відносин має свою історію розвитку, початок якій покладено прийняттям відповідних нормативних актів [Див.: 14; 20].

Конституція (Основний Закон) СРСР від 5 грудня 1936 р. [10, с. 5-32], визначаючи у статтях 6 і 14 основні об'єкти державної власності, тобто всенародного добра, називає серед них землю, її надра, води й ліси. Окрім того, до відання Союзу Радянських Соціалістичних Республік в особі його найвищих органів державної влади й органів державного управління належить також установлення основних засад користування землею, надрами, лісами й водами. Як бачимо, йдеться лише про використання однієї з основних частин рослинного світу – лісів та про їх правову охорону.

Конституції союзних республік, у тому числі й Української РСР (1936 р.) [10, с. 67-96], цьому питанню не приділили належної уваги. Закон «Про охорону природи Української РСР», прийнятий 30 червня 1960 р. [3, 1960. – № 23. – Ст. 175], прямо не використовував терміна «рослинний світ», але передбачав, що державній охороні і правовому регулюванню підлягають, зокрема, ліси, позахисні й водоохоронні лісосмуги, зелені насадження, рідколіси й визначні природні об'єкти. Також цим Законом встановлено, що в інтересах охорони природи забороняється господарська діяльність, яка може шкідливо вплинути на стан природних багатств, сприяти нищенню корисних тварин і рослин або пошкодженню інших цінних об'єктів природи. Названий Закон поширює свою дію не на всі дикі рослини, а лише на їх невелику частину. Підкреслимо, що охороні лісів, захисних лісонасаджень, деяких зон міст і селищ у розглядуваному нормативному акті присвячено два спеціальні розділи – IV та V. У них у загальних рисах накреслені напрямки й заходи охорони цих складників рослинного світу.

За часів СРСР були прийняті Постанови: Верховної Ради СРСР від 20 вересня 1972 р., № 3351-VIII «Про заходи по дальшому поліпшенню охорони природи і раціональному використанню природних ресурсів»

[2, 1972. – № 39. – Ст. 346]; ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 29 грудня 1972 р., № 898 «Об усилении охраны природы и улучшении использования природных ресурсов» [2, 1973. – № 2. – Ст. 6]. ЦК Компартії України і Рада Міністрів УРСР теж прийняли відповідну Постанову «Про посилення охорони природи і поліпшення використання природних ресурсів республіки» від 8 травня 1973 р., № 223 [7, 1973. – № 5. – Ст. 35]. У названих нормативних актах (на відміну від попередніх) природними ресурсами визначено ліси, рослинний світ і корисну флору, хоча й не розкрито співвідношення між цими поняттями.

Конституція СРСР, прийнята 7 жовтня 1977 р. [11, с. 5-32], поряд з визначенням основних природних об'єктів (землі, її надр, вод і лісів – ст. 11) у ст. 18 зазначає, що в СРСР вживаються заходи з охорони й науково обґрунтованого раціонального використання землі, її надр, водних ресурсів, рослинного і тваринного світу тощо. Законодавець уперше на конституційному рівні вживає термін «рослинний світ».

У Конституції (Основному Законі) УРСР, прийнятій 20 квітня 1978 р. [11, с. 91-116], серед об'єктів охорони й раціонального використання названо рослинний світ.

У лісовому законодавстві СРСР та УРСР можна виділити певні сфери правового регулювання, присвячені: (а) окремим частинам лісового фонду, зокрема, колгоспним лісам («Положение о колхозных лесах», затверджене Постановою Ради Міністрів СРСР від 4 березня 1968 р., № 144 [21, 1968. – № 5. – Ст. 24]); (б) заходам щодо охорони лісів («Правила пожарной безопасности в лесах СССР», затверджені Постановою Ради Міністрів СРСР від 18 червня 1971 р., № 395 [21, 1971. – № 12. – Ст. 89]; «Про заходи по усилению противопожарной охраны лесов» – Постанова Ради Міністрів УРСР від 22 липня 1971 р., № 339 [7, 1971. – № 7. – Ст. 71]); (в) застосуванню юридичної відповідальності («О порядке и размерах материальной ответственности за ущерб, причиненный лесному хозяйству» – Постанова Ради Міністрів СРСР від 21 серпня 1968 р., № 641 [21, 1968. – № 16. – Ст. 111]; «Про затвердження такс для нарахування розміру стягнень за лісопорушення та адміністративну відповідальність службових осіб, з вини яких допущені лісопорушення» – Постанова Ради Міністрів УРСР від 29 листопада 1968 р., № 616 [7, 1968. – № 12. – Ст. 169]; «Об усилении административной ответственности за нарушение правил пожарной безопасности в лесах» – Указ Президії Верховної Ради СРСР від 18 червня 1971 р., № 1801-VIII [2, 1971. – № 25. – Ст. 257] та ін.).

Нормативні акти у сфері охорони, використання й відтворення рослинного світу присвячено регулюванню саме лісових відносин. До них належать: (1) «Правила отпуска леса на корню в лесах СССР», затверджені Постановою Ради Міністрів СРСР 29 червня 1955 р. [19, с. 32-35]; (2) «О порядке отнесения лесов к группам и переводе их из одной группы в другую» – Постанова Ради Міністрів СРСР від 29 вересня 1967 р., № 892 [21, 1967. – № 23. – Ст. 165];

(3) «Про зміни в розподілі лісів державного лісового фонду УРСР за лісотаксовими розрядами» – Постанова Ради Міністрів УРСР від 19 травня 1969 р., № 323 [7, 1969. – № 5. – Ст. 62].

Необхідно наголосити, що поряд з розвитком уже традиційної на той час підгалузі законодавства – лісової – певних змін зазнала і правова регламентація відносин стосовно інших компонентів рослинного світу. Серед відповідних правових джерел слід визначити: «Про заходи по охороні полезахисних лісонасаджень від потрав, поломок, самовільних порубок і пожеж, а також від пошкоджень шкідниками і хворобами у степових і лісостепових районах УРСР», затверджені Постановою Ради Міністрів УРСР від 4 червня 1949 р., № 1429 [7, 1949. – № 11. – Ст. 39]; «Правила користування та охорони автомобільних шляхів і шляхових споруд», затверджені Постановою Ради Міністрів УРСР від 7 вересня 1959 р., № 1392 [7, 1959. – № 9. – Ст. 123]; «Про стан і заходи по дальшому поліпшенню благоустрою міст, селищ і сіл Української РСР» – Постанова Президії Верховної Ради УРСР від 29 червня 1966 р. [3, 1966. – № 25. – Ст. 148] та ін.

Аналіз названих документів показує, що дія першого з них, присвяченого охороні полезахисних лісонасаджень, поширюється на державні захисні лісові смуги, полезахисні лісові смуги на землях колгоспів і радгоспів, у лісонасадженнях на ярах, балках, крутих схилах, змитих землях, пісках і навколо водойм, у цінних лісових масивах, а також у лісових масивах на вододілах річок, крім лісів, віднесених до другої групи. З метою їх охорони або заборонено всі види рубок, або встановлено суворий режим останніх залежно від об'єкта охорони. У той же час у цій постанові приділено увагу (хоча й побіжно) охороні чагарникової і трав'янистої рослинності, зокрема, забороняється її випалювання на земельних ділянках, що межують із захисними лісонасадженнями.

Звернімося до другого названого документа, що містить правила користування й охорони автомобільних шляхів. Безпосередньо у розділі II названі деякі особливості правового регулювання використання, охорони й відтворення (хоча меншою мірою) як лісів, так здебільшого й зелених насаджень, у тому числі деревонасаджень і трав'янистої рослинності. Так, суцільна вирубка забороняється щодо лісів усіх категорій (незалежно від їх підлеглості) й деревонасаджень уздовж автомобільних шляхів і на смугах шириною 250 м з обох боків траси (за межами смуги відводу). Цим нормативним актом також визначені законні користувачі деревонасаджень (пункти 20 і 22), якими є відповідні шляхові організації.

Третя наведена постанова містить приписи, що встановлюють специфіку правового режиму зелених насаджень усіх видів у населених пунктах. Ідеться як про розширення вже існуючих об'єктів, так і про створення нових. Перш за все передбачалось озеленення непридатних територій – колишніх кар'єрів, ярів, відвалів, териконів тощо. У цьому нормативно-правовому акті міститься положення, яке й на сьогодні залишається актуальним. Зокрема,

передбачається домогтися, щоб у населених пунктах уся відкрита ґрунтова поверхня була озеленена фруктовими й декоративними деревами, трав'яними та іншими ґрунтопокривними рослинами. Втілення вказаного припису в життя є на часі, особливо за умов сучасного неблагополучного екологічного становища в Україні.

Серед нормативних актів, присвячених розглядуваній тематиці, можна виокремити низку правових документів, що містять правові підстави повождення з таким елементом рослинного світу, як бур'яни. До них належать: (а) «Про посилення боротьби з бур'янами» – Указ Президії Верховної Ради УРСР від 26 квітня 1962 р. [3, 1969. – № 18. – Ст. 204]; (б) «Правила по боротьбі з бур'янами», затверджені Постановою Ради Міністрів УРСР від 11 травня 1962 р., № 531 [7, 1962. – № 5. – Ст. 73]; (в) «Про посилення боротьби з бур'янами і поліпшення використання гербіцидів у колгоспах і радгоспах республіки» – Постанова Ради Міністрів Української РСР від 17 вересня 1970 р., № 505 [7, 1970. – № 9. – Ст. 104] та ін.

Перелічені документи встановлюють, що знищення бур'янів повинно провадитися на полях, луках, пасовищах, у лісових полезахисних смугах, в парках, уздовж доріг, на ділянках і полях зрошувальних та осушувальних систем, у смугах відчуження залізниць і шосейних шляхів, на узліссях, пустирях, земельних ділянках загального користування населених пунктів, землях, відведених для добування різних копалин, для промислового й житлового будівництва, тощо. Але в цих нормативних актах не було визначено ні самого поняття «бур'яни», ні конкретного їх переліку. Лише зазначалося, що серед бур'янів є карантинні, до яких були віднесені гірчак рожевий, повитиця, амброзія полинолиста, пасльон колючий та ін. Крім того, ці документи називали відповідальних осіб, які повинні здійснювати конкретні заходи, спрямовані на знищення вказаних бур'янів.

Проблеми, окреслені цією групою правових актів, і на сьогодні залишаються нагальними. Адже більшість з указаних у них рослин не тільки негативно впливають на врожайність усіх сільськогосподарських культур (якщо йдеться про землеробство), а й завдають шкоди здоров'ю населення. Наприклад, пилок такого бур'яна, як амброзія полинолиста, є сильним алергеном, що викликає сенну лихоманку.

Необхідно констатувати, що певні питання правової регламентації відносин, що стосуються рослинного світу, знайшли своє закріплення у відповідних підгалузях екологічного законодавства: (а) в земельній (за приклад можна назвати: «Про заходи по охороні ґрунтів і захисних лісонасаджень на території Української РСР» – Постанова Ради Міністрів УРСР від 12 вересня 1960 р., № 1541 [7, 1960. – № 9. – Ст. 152]; «Про невідкладні заходи по захисту ґрунтів від вітрової і водної ерозії в Українській РСР» – Постанова ЦК Компартії України і Ради Міністрів УРСР від 16 травня 1967 р., № 320 [7, 1967. – № 5. – Ст. 47]; (б) у водній (див.: «Про заходи по поліпшенню охорони і використання малих річок» – Постанова ЦК Компартії України і Ради

Міністрів УРСР від 17 вересня 1968 р., № 484 [7, 1968. – № 9. – Ст. 118] та ін.); (в) атмосфероповітряній; (г) надровій; (д) фауністичній.

Серед нормативних документів, що впорядковують відносини з охорони, відтворення, належності й використання об'єктів рослинного світу, слід назвати й ті, що належать до інших галузей законодавства. Це акти, що стосуються цивільної, господарської, адміністративної, кримінальної та інших сфер законодавства. Розглянемо ще один важливий аспект правового регулювання відносин з охорони, відтворення й використання об'єктів рослинного світу. Одним з таких об'єктів виступають лікарські рослини, тобто ті, що застосовуються для лікування. Питанням охорони, використання й відтворення лікарських рослин, що служать рослинним джерелом для лікарських засобів, завжди приділялася велика увага, бо незважаючи на значні досягнення хімії, яка дала медицині надзвичайно багато нових ефективних ліків, використання цілющих рослин в кінцевому підсумку набуває все значніших масштабів. Сьогодні лікарська сировина продовжує бути джерелом отримання понад третини всіх медикаментів. Також слід зважити ще на один аспект досліджуваного питання, а саме на вагоме значення рослин у профілактиці захворювань. У цьому напрямку засоби рослинного походження є неоціненними: вони діють м'якше і майже не спричиняють небажаних ускладнень.

Зважаючи на викладене, зазначимо, що вказана сфера відносин повинна мати належне правове забезпечення. Але, на жаль, можемо назвати лише декілька нормативних актів, що стосуються досліджуваної проблеми: (а) Декрет СНК України «О сборе и культуре лекарственных растений» від 10 березня 1922 р., № 90 [15, 1922. – № 11. – Ст. 194]; (б) «Типовые правила торговли», затверджені наказом Міністерства торгівлі СРСР від 14 листопада 1978 р., № 263 [24, 1979. – № 8. – С. 40-43] та деякі інші. Зокрема, останнім названим документом заборонявся продаж лікарських рослин і польових квітів громадянами на колгоспних ринках; при цьому адміністрація ринків повинна була виконувати вказані приписи. З огляду на нечисленні документи не можна констатувати наявності належного правового підґрунтя в зазначеній сфері.

Окреме місце серед нормативних актів, присвячених досліджуваній тематиці, займають приписи щодо уразливих видів представників рослинного світу. Серед цих документів треба виділити Закон УРСР «Про охорону природи в УРСР» (1960 р.) [3, 1960. – № 23. – Ст. 175], де йдеться про рідкісні й визначні природні об'єкти як такі, що підлягають державній охороні.

Першу Червону Книгу в СРСР було започатковано у 1974 р.; Наказом Міністерства сільського господарства СРСР від 16 жовтня 1974 р., № 428 було затверджено «Положение о Книге редких и находящихся под угрозой исчезновения видов животных и растений СССР – «Красную книгу СССР» [13].

В Українській РСР така перша книга була започаткована постановою Ради Міністрів УРСР від 4 серпня 1976 р., № 376 «Про застосування Книги

рідкісних і таких, що знаходяться під загрозою зникнення, видів тварин і рослин Української РСР – «Червоної книги Української РСР» [7, 1976. – № 8. – Ст. 36].

Друга Червона книга СРСР була прийнята пізніше – в 1983 р. [21, 1983. – № 12. – Ст. 56]. Постановою № 313 про її ведення також передбачалося затвердження відповідних такс для розрахунку розмірів стягнень за шкоду, спричинену незаконним добуванням або знищенням тварин і рослин, що належать до видів, занесених до Червоної Книги СРСР.

Як зазначалось у нормативних актах, перевидання Червоної книги мало відбуватися раз на 10 років і розповсюджуватися вона повинна була по відповідних міністерствах і відомствах, Радах Міністрів автономних республік, облвиконкомах, а також підприємствах, установах та організаціях, пов'язаних з охороною й використанням тварин і рослин, що належать до занесених до цієї Книги видів.

На всій території (як СРСР, так і Української РСР) заборонялося добування (збирання) тварин і рослин, занесених до вказаної Книги, окрім випадків, передбачених відповідним законодавством. Також було встановлено певну залежність між рослинами і тваринами, занесеними до Червоної книги СРСР і республіканських Книг. Так, добування (збір) указаних об'єктів, занесених до Червоної книги УРСР (за винятком видів, включених до Червоної книги СРСР), можна було провадити тільки у виняткових випадках з дозволу відповідного органу.

У цілому ж розвиток законодавства в досліджуваній сфері можна визнати позитивним, зважаючи на прийняття комплексних на той час нормативно-правових актів.

З урахуванням змін у Лісовому кодексі України було прийнято такі документи: (а) «Порядок спеціального використання лісових ресурсів» – постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 р. [16, 2007. – № 39. – Ст. 1550]; (б) «Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів» – постанова Кабінету Міністрів України 20 червня 2007 р. [16, 2007. – № 46. – Ст. 1885]; (в) «Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів» – постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. [16, 2007. – № 37. – Ст. 1478] та ін.

Проведений поглиблений аналіз системи джерел законодавства про рослинний світ дозволяє зробити відповідні висновки.

За період з 1917 р. по 1990 р. було прийнято лише деякі нормативні акти, що стосувались окремих категорій об'єктів рослинного світу й рідкісних рослин, зелених насаджень, лікарських рослин тощо. Їх прийняття було викликано або міжнародними зобов'язаннями країни, або нагальною необхідністю. Законодавство про рослинний світ (окрім лісів) є фрагментарним, містить багато прогалин і недоліків.

Проведене дослідження основних проблем формування належної правової основи охорони об'єктів рослинного світу дозволяє стверджувати, що наве-

дені міркування не вичерпують усіх аспектів порушеної теми. Тому предметом подальших наукових пошуків мають бути, наприклад, вивчення стану флористичного законодавства за період з 1990 року до теперішнього часу та визначення подальшого законодавчого забезпечення в досліджуваній сфері.

Список літератури: 1. Бринчук М. М. Экологическое право (право окружающей среды) : учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности «Юриспруденция» / М. М. Бринчук ; Ин-т государства и права РАН, Акад. прав. ун-т. – М.: Юристъ, 2000. – 688 с. 2. Відомості Верховної Ради СРСР. 3. Відомості Верховної Ради УРСР. 4. Гетьман А. П. Методологічні засади становлення правових основ охорони довкілля / А. П. Гетьман // Право України. – 2011. – № 2. – С. 11–19. 5. Гетьман А. П. Проблеми юридичної термінології в екологічному законодавстві України / А. П. Гетьман // Українська державність: становлення, досвід, проблеми : зб. наук. ст. (за матеріалами XII Харк. політолог. читань). – Х., 2001. – С. 111–113. 6. Гетьман А. Проблеми кодифікації законодавства про рослинний світ : деякі міркування (коментар до Закону України «Про рослинний світ») / А. Гетьман // Вісник Академії правових наук України. – Х., 1999. – № 3. – С. 103–109. 7. Збірник постанов і розпоряджень Уряду УРСР. 8. Искоян А. Б. Правовое регулирование охраны и использования растительного мира (нелесной растительности) / А. Б. Искоян; Ереван. гос. ун-т; под ред. О. С. Колбасова. – Ереван: Изд-во Ереван. ун-та, 1987. – 132 с. 9. Колбасов О. С. Основные направления правотворчества в области охраны окружающей среды / О. С. Колбасов // Советское государство и право. – 1980. – № 3. – С. 72–77. 10. Конституция (Основной Закон) Союза Советских Социалистических Республик // Конституция (Основной Закон) СССР. Конституции (Основные Законы) Союзных Советских Социалистических Республик. – М., 1956. – С. 5–32. 11. Конституция (Основной Закон) Украинской Советской Социалистической Республики : принята 20 апр. 1978 г. // Конституция (Основной Закон) Союза Советских Социалистических Республик. Конституции (Основные Законы) Союзных Советских Социалистических Республик. – М., 1978. – С. 91–116. 12. Крассов О. И. Право лесопользования в СССР / О. И. Крассов; АН СССР, Ин-т государства и права; отв. ред. О. С. Колбасов. – М.: Наука, 1990. – 238 с. 13. О Книге редких и находящихся под угрозой исчезновения видов животных и растений СССР – «Красной книге СССР» : приказ М-ва сел. хоз-ва СССР от 16 окт. 1974 г., № 428 // Сборник нормативных актов по охране природы / под ред. В. М. Блинова. – М., 1978. – С. 459–461. 14. О лесах : Декрет Всерос. Центр. Исполн. Ком. Советов Рабочих, Солдат., Крестьян. и Казачьих Депутатов: от 27/14 мая 1918 г. // Собрание Узаконений и Распоряжений рабочего и крестьянского правительства: сб. декретов 1917-1918 гг. – М., 1920. – С. 40–48. 15. О сборе и культуре лекарственных растений: постановление Совета Нар. Комиссаров от 25 апр. 1922 г., № 90 // Собрание узаконений УССР. – 1922. – № 11. – Ст. 194. 16. Офіційний вісник України. 17. Петров В. В. Экологическое право России : учеб. для вузов / В. В. Петров. – М.: БЕК, 1995. – 557 с. 18. Полянская Г. Н. Охрана права государственной собственности на леса / Г. Н. Полянская; Всесоюз. ин-т юрид. наук М-ва юстиции СССР. – М.: Госюриздат, 1956. – 252 с. 19. Правила отпуска леса на корню в лесах СССР : утв. постановлением Совета Министров СССР от 29 июня 1955 г. [извлечение] // Охрана природы : сб. законодат. актов. – М., 1961. – С. 32–35. 20. Про охорону зелених насаджень у містах та інших населених пунктах України : постанова РНК УРСР від 29 трав. 1922 р. // Собрание узаконений УССР. – 1922. – № 15. – Ст. 405. 21. Собрание постановлений правительства СССР. 22. Соколова А. К. Правові аспекти охорони природних об'єктів / А. К. Соколова // Проблеми законності : акад. зб. наук. пр. – Х., 2010. – Вип. 110. – С. 91–99. 23. Соколова А. К. Флористичне право України: проблеми формування та розвитку: монографія / А. К. Соколова ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х.: Право, 2009. – 288 с. 24. Типовые правила торговли на колхозных рынках: утв. приказом М-ва торговли СССР от 14 нояб. 1978 г., № 263 // Бюллетень нормативных актов министерств и ведомств СССР. – 1979. – № 8. – С. 40–43.

**ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРАВОВОЙ ОХРАНЫ
ОБЪЕКТОВ РАСТИТЕЛЬНОГО МИРА**

Соколова А. К.

Статья посвящена исследованию проблем, связанных с определением правовой основы охраны объектов растительного мира с установлением ее законодательных предпосылок. Выясняются структура и динамика законодательства за период с 1917 г. до 1990 г. в области регулирования правоотношений по охране, использованию и воспроизводству объектов растительного мира.

Ключевые слова: растительный мир, флористическое законодательство, периодизация флористического законодательства.

**LEGAL IMPLICATIONS OF FRAMING THE LEGISLATIVE BASIS
OF VEGETATION PROTECTION**

Sokolova A. K.

We have launched the study of problem, related to determining the legal basis of protecting the flora objects with specification of its legal implications. Aim of the publication is to clarify the structure and dynamics of the legislation within 1917 - 1990 related legal relations as regards of protection, use and reproduction of vegetation.

Key words: flora, floral legislation, floral legislation periodization.

Надійшла до редакції 21.02.2014 р.